

кратски принципи. Меѓународната заедница на рамноправна основа има за услов независност на државите. А демократскиот режим и независната држава се повикуваат на идејата на слободата.

А. Ѓ. Таховски, Скопје.

FRANCISZEK SOKOŁOWSKI, *Lois sacrées de l'Asie Mineure* (École Française d'Athènes. Travaux et mémoires des anciens membres étrangers de L'école et de divers savants, fasc. IX), Paris 1955, стр. 215, 80.

Горната студија авторот С. ја замислил како дополние на студиите од таков карактер што ги собирале порано И. фон Прит и Л. Цион и тоа првиот *Fasti sacri* а вториот *leges sacrae* од Атика, Пелопонез, централна и северна Грција и островите на Егејско море. С. зел тоа да го направи за Мала Азија. Стоејќи на гледиште дека епиграфските натписи ја имаат својата полна вредност ако се проверени на лице место, С. се трудел да ги види при своите патувања. Тој искористил обимна литература од разни списанија и публикации во Австрија, Америка, Германија, Грција, Англија, Франција, Италија, Русија, Белгија. Натписите за кои пишува тој се наоѓаат во разни музеи (Атина, Лувр, Бритиш Музеум, Берлин и др.). Вкупно се објавени 88 натписи, не како резултат на самостојни откривања туку врз основа на сведенија присобрани и објавени од други лица по разни списанија. Натписите се врезани во разни храмови; плочи, белези и др. Сите се на грчки јазик. За дваесетина натписи С. дава свои придонеси. Така во белешките за натписите под број 3, 4, 5, 13, 20, 21, 23, 48, 61, 63, 68, 80 се пополнуваат одн. реконструираат оштетените делови а во белешките за натписите под број 2, 7, 9, 29, 63 С. коригира туѓи реконструкции. За останатите натписи ги прима и пренесува реконструкциите дадени порано од други испитувачи. Во натписот под број 13 С. дава свое мислење за датирање, отфрлувајќи го мислењето на други. На многу места С. дава интерпретација на одделни зборови по нивног значење или по карактеристични глаголски одн. падежни форми.

По содржина натписите се од разнороден карактер: одлуки за прием во свештенички колегии, правилници за продажба на свештенички звања, култни прописи, одредби за начинот на принесување жртва, мерки од економски карактер, прописи за инкубација, државни договори, одредби од социјален карактер (на пр. за сузбивање луксузот), морални прописи, одредби од финансиско-економски карактер, катартички прописи, култен календар, одредби за разни бенефиции, за собирање доброволни прилози, одлуки за испраќање делегации заради консултирање со Делфиското пророчиште, одредби за култот на Рома и на римскиот народ, прописи за оргии, одредби за побожни фондации (статути), прописи за користење на црковни поседи (периивои), прописи за вршење обреди, заветни одредби, одредби за користење азил во храмовите, правилник за здружението на саботистите за кои некои мислат дека се однесува на Евреите. Датирањето на натписите оди од 5. век пред н. е. до римската епоха. Натписите се однесуваат на божества од грчката, римската и ориенталните религии (Зевс, Посејдон, Атина, Дионис, Херакле, Артемида, Деметра, Афродита, Хеката, Асклепиј, Хомоноја, Рома, Изиди, Серапис).

По начинот на пишувањето имаме и два натписа бустрофедон и еден стоихедон (Милет).

На крајот С. додал и таблица-ценовник за откупните цени на свештеничките звања како и за вршење на сакрални служби и ритуали (принесување жртви). Има и индекс на божествата и светковините како и индекс на поважните зборови, изрази и главната тема на содржината. Не е изоставена и таблица на сите натписи.

Студијата на Соколовски може да послужи како извор на епиграфијата, историјата и етнологијата а и на лингвистиката бидејќи во неа можат да се најдат податоци од таков карактер како по содржината, така и по формите.

А. Ѓ. Таховски, Скопје.